

Budai Kitti kiállítása

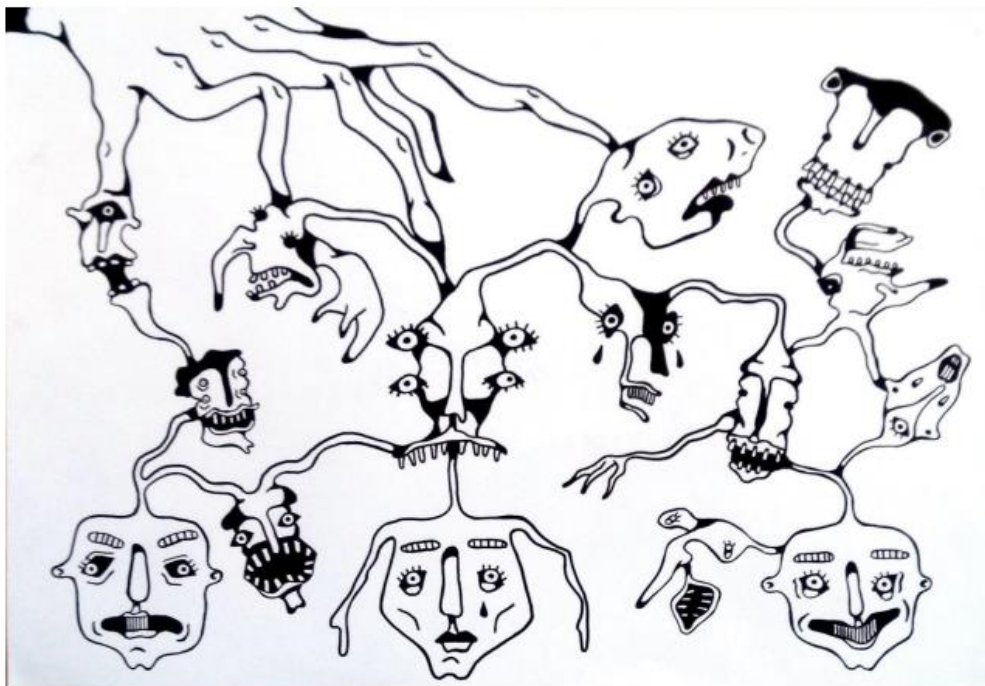
Budai Kitti (12.b) képeiből nyílt kiállítás az iskolagalériában. A változatos technikákkal készült (szén, tollrajz, akril, fotó, fotómontázs) munkái mellett nem lehet csak úgy elmenni, expresszív, ill. szürreális világuk nem engedi, hogy a néző közömbös maradjon velük szemben. Egy egyéni képi világ épül, keresi a kifejezés árnyalatait, s bár a kiállításon az időbeli változását ennek nem lehet nyomon követni, ismerve a történetet, látszik, hogy a kezdeti, gyakran sokkoló, agresszív maszkok, vicsorgó arcok világától a legutóbbi arcrészlet fotókig, fotómontázsokig a kifejezésára gazdagabb lett, gondolkodásra készítő, nem csupán érzelmi hatásra törekvő. Mindegyik képét áthatja valami belső erő, feszültség, mely ha kell, arcunkba ordít, szinte kerüljük a figurák tekintetét, máskor néma csendben figyel, de érezzük, hogy bármelyik pillanatban előtörhet hasonló erővel.

Egy ennyire szuggesztív kiállításnak magyarázatra, a képek világában kevésbé jártas nézővel szemben tán védelemre is szüksége van. Ezért érdemes egy kis kitérőt tenni. Aki a képzőművészet történetét ismeri, tudja, hogy vannak híressé vált művek, melyek hasonló belső feszültségekről szólnak. Mára ez a típusú képi világ természetes, a maguk idejében viszont sokszor értetlenség és elutasítás fogadta. A 18-19. századi spanyol festészet egyik legnagyobb egyénisége, a királyi családot is megfestő Goya, a nem megrendelésre készült nyomasztó kései képeit (Kolosszus, Saturnus felfalja saját fiát stb.) a kortársak közül kevesen értékelték. A 19. század végén készült, mindenki által ismert Edvard Munch: A sikoly című festmény, még teljesen idegen volt a hivatalosan elismert művészet világában, de lavinaszerű hatást ért el a fiatal művészek körében. Az expresszionizmus többek közt belőle merít ihletet a 20. század elején. Bár Kitti munkáira a felsorolt alkotók nem hatottak, de ha megnézzük James Ensor Önarckép maszkokkal c. festményét, vagy egyéb nyomasztó, testetlen, maszkot hordó figuráit, mintha a mostani kiállítás távoli rokonait is látnánk bennük. A 20. századi és kortárs művészetben is számos alkotót találunk, aki eltorzult arcokat, maszkokat fest – pl. Vajda Lajos Ezüst gnóm, Maszk holddal c. rajzai a háború és eltorzult emberi lét világát vízionálja, mások végletekig torzított önarcképeken keresztül fejezik ki magukat. Ilyen pl. Arnulf Rainer, aki grimaszoló arcát fotózza, s ezt, mint alapot használja expresszív gesztusképeihez.

Az önarckép, arc, maszk extrém módon történő feldolgozása nem idegen tehát a kortárs képzőművészettől, Kitti alkotásai nem előzmény nélküliek, akkor sem, ha ezeket nem ismerte, hatással nem voltak rá. Kérdés, hogy milyen irányban halad tovább, hiszen egy kép önmagában attól, hogy sokkoló hatású, nem biztos, hogy értéket is képvisel, vagy kellően eredeti és kiforrott képi kifejezőmódjában ill. technikájában. Ami a kiállításból leolvasható, hogy egy erős hang keresi a hozzá illő formát, szívesen kísérletez többféle technikával, miközben az arcok és azon belül is a

szemkontaktus ereje szinte egy pillanatra sem vész el. Az alkotásokon ugyanakkor számos árnyalata is megtalálható ennek a hangszínnek, a maszkok távolságtartó, vagy akár ijesztő világa mellett a groteszk, a morbid, a visszafojtott, de a játékosan humoros is jelen van. Ezeket együtt szemlélve az a gondolat fogalmazódik meg, hogy az agresszív külső valójában egy igen érzékeny és törékeny belső világot takar, ami különféle álarcokat öltve magára rejtőzködik, avagy mégsem. Ezek a titkok teszik igazán érdekessé, hiszen arcunkba ordít, halljuk, de nagyon figyelni kell, hogy értsük is.

Kitti végzős diák, továbbtanulását a vizuális kultúra valamely területén képzelel el, érdekli a média, a film, az animáció, a grafika. Bármelyik területen is sikerül folytatnia tanulmányait, valószínű az önkifejezés valamely műfajban mindig jelen lesz, és kívánjuk, hogy ez minél magasabb művészi színvonalon szólaljon meg. Kreativitását tavaly a megyei, ill. regionális szaktárgyi versenyen már bizonyította: témakibontás kategóriában megyei III. helyezést, majd Miskolcon, az ezt követő fordulóban, regionális I. helyezést ért el. Az itt készült grafika a kiállításon is látható, sokalakos (fejes) kompozíció:

A feladat egy vers illusztrációja volt, ez részben ehhez a kiállításhoz is kapcsolható:

Fodor Ákos:

Arcképcsarnok

Van egy arc,

amit csak önmagunkat elképzelve látunk

– lehet, hogy ez az igazi.

És van annyi arcunk,

ahányan csak ránknéznek (és: ahányszor!) és még az is lehet, hogy ezekben akad néhány közös vonás – lehet. Akkor ez a valóság.

Van egy,

amit tükörbe nézve látunk: villám-

gyorsan alakuló, képlékeny látvány:

múzsája a Szomszéd Ízlése s az azt szolgáló, vagy azt ellenző szándék – efölött hunyj szemet; ne kerüld, de ne hidd el.

És van,

van arc, amit csak az lát, aki szeret,

akit szeretünk. Ez a legszebb,

a legmulandóbb. A legérvényesebb.